

KURAM

KUMLUCA REHBERLİK ve ARAŞTIRMA MERKEZİ DERGİSİ

YIL: 2 SAYI: 20 TEMMUZ 2021

2020- 2021 Eğitim Öğretim Yılı

ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ
DOYUMLARININ İNCELENMESİ

ACİL DURUMLARDA
NELER YAPILABİLİR?

TÖREL YALNIZLIK

ÇOCUK VE ÇEVRE EĞİTİMİ

GECELERİ ALT ISLATMA

ÇOCUK VE ÇEVRE EĞİTİMİ

KEKEME BİR ÇOCUĞUM VAR; AİLE EL KİTABI

YANGIN ya da SEL yaz **1866'ya**
gönder Bir SMS 10 ₺

KRİZ YÖNETİMİ

SOSYAL SORUMLULUKLARI
ÇOCUKLARA ÖĞRETMEK, AKRAN
ZORBALIĞINI AZALTIYOR
PROF. DR. JONATHAN B. SANTO

Nebraska Omaha Üniversitesi

NEREDEN BİLECEKSİNİZ...

SEVİM HOŞ OFLUOĞLU

Yazar - Sesimiz Otizm Yaşam Eğitim Derneği Başkanı

HAYALLERE DALMAK BEYİNİ GELİŞTİRİR Mİ?

DR. CLAUDIA HAMMOND

Boston Üniversitesi

KÜNYE

Sunuş :

Murat KAVLAK

Tasarım :

Hüseyin ERDEM

Hazırlayan:

Hüseyin ERDEM

Basım Yayın Kurulu

Mustafa Şamil ŞEN

Hüseyin ERDEM

Yasin ŞEN

Canan DEMİRTAŞ

Esmegül KUŞCU

İsa DERİNKUYU

Adres:

Sarıkavak Mh. Kumluca Otogarı.

Kat – 2

Kumluca/ANTALYA

Tel:

0242 887 17 87

E-Posta:

kumlucaram@gmail.com

kuramdergi@gmail.com

Web: kumlucaram.meb.k12.tr

KURAM dergisi; Kumluca Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından akademisyen, öğretmen ve alanla ilgilenen gönüllülerin yazılarını paylaşmak, “Özel Eğitim” alanında farkındalık oluşturmak, toplumu bilinçlendirmek ve rehberlik faaliyetlerinde bulunmak üzere maddi bir kazanç beklemeden sosyal sorumluluk çerçevesinde

Değerli okurlarımız;

Söz kulağa yazı uzağa gider diyerek çıkardığımız yoğun, yorucu, özverili ve fedakârca yaptığımız çalışmaların bir ürünü olan Kuram dergisini sizlerle buluşturmanın mutluluğu içerisindeyiz. İki şey paylaştıkça artar: sevgi ve bilgi. Amacımız, bilgiyi ve doğruyu paylaşmak. Her sayfada ayrı bir emeğin yer aldığı düşünmenin ve çalışmanın ürünü olan dergimiz, değerli öğretmenlerimizin ortaya koymuş olduğu bir çalışmadır. İsmi belirlenmiş bir konudaki düşüncelerin ve görüşlerin bütünü anlamına gelen ‘kuram’ kelimesinden alan dergimiz, özel eğitim ve rehberlik alanında, çeşitli konularda okurlarımızı aydınlatmak ve bilgilendirmek maksadı gütmüştür. “Sadece bir iyi vardır: bilgi, sadece bir kötü vardır: cehalet.” düsturunu kendimize ilke edindik.

Kuram dergisi uzun soluklu olabilmek için gerekli altyapı çalışmalarını yapmıştır. Yine de dergi, dergiyi çıkartanlardan çok onu yaşatanlarıdır. Bu nedenle okurlarımızın duyarlılığı dergimizin yaşaması açısından önemlidir. Öğretmenlerimizin girişimci, istekli ve çalışkan tutumlarla ortaya koydukları bu emeğin karşılığı hiç şüphesiz siz değerli okurlarımızın ilgi ve takdirleri olacaktır.

Bu sayıyı da öncekiler gibi dolgun bir muhtevayla hazırlamaya çalıştık. Elinizdeki sayıda yer alan yazılar, konunun ehli olan kişiler tarafından kaleme alınmış, zevkle ve istifadeyle okuyacağınızı umduğumuz yazılardır. Tüm okuyucularımızın, zihin dünyasına küçük bir katkı sunabiliyorsak, dergimiz amacına ulaşıyor demektir.

Yeni sayılarda buluşmak temennisiyle.

Murat KAVLAK

Kumluca Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ DOYUMLARININ İNCELENMESİ

Her mesleğin sağladığı imkanlar çalışanların memnuniyet ve doyum değerleri için farklılık sunabilir. Bütün mesleklerin çalışanlarına doyum sağlaması önemlidir ancak bazı meslek

S: 4

NEREDEN BİLECEKSİNİZ...

Rahmetli Ahmet Kaya'nın bu şarkısını yalnızca ben seviyorum sanmıştım. Birçok Engelli Annesinin ortak şarkısıymış meğer. Aynı duygularda buluşan annelerin...

YAZI: SEVİM HOŞ OFLUOĞLU S: 6

SOSYAL SORUMLULUKLARI ÇOCUKLARA ÖĞRETMEK, AKRAN ZORBALIĞINI AZALTIYOR

Haziran 2021'de International Journal of Behavioral Development'da yayınlanan araştırmamıza göre, öğrencilerini sınıf arkadaşlarının duygularını önemsemeye ...

YAZI: PROF. DR. JONATHAN B. SANTO S: 7

HAYALLERE DALMAK VE BEYİN GELİŞİMİ

Oturmak ve hiçbir şey düşünmeden rahatlamak... Bunu yapmak pek de mümkün değil. Beyni dinlenme moduna almaya çalışsanız bile farklı hayal dünyalarına daldığınızı ...

YAZI: DR. CLAUDIA HAMMOND S: 9

ACİL DURUMLARDA NELER YAPILABİLİR?

Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar sıklıkla kendileri ya da çevreleri üzerinde risk yaratan durumlara neden olabilmektedir. Acil bir durumun ortaya çıkmasını ...

YAZI: SONER ÖZTÜRK S: 12

KRİZ YÖNETİMİ

Bir birey, uzun yıllar boyunca fiziksel anlamda yalnız olabilir; ama yine de fikirlerle, değerlerle, ya da en azından ona bir birleşme ve 'ait olma' duygusu ...

YAZI: YASİN ŞEN S: 13

GECELERİ ALT ISLATMA

Günümüzde birçok aile çocuklarının geceleri altını ıslatması problemi ile karşı karşıya kalmakta. Genelde aileler bu problemi çocukların kendisini çözmesi beklemektedirler...

YAZI: İSA DERİNKUYU S: 15

ÇOCUK VE ÇEVRE EĞİTİMİ

Çevre çok geniş bir kavramdır ve çevrenin birbirinden değişik yönleri dikkate alınarak birçok tanımı yapılabilmektedir...

YAZI: ESMEGÜL KUŞCU S: 16

KEKEME BİR ÇOCUĞUM VAR

Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimi kadar, ailelerin ve eğitimcilerin aydınlatılması ve bu alanda yaşadıkları sorunların giderilmesi...

YAZI: VELİ CAN TÜRKOĞLU S: 21

ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ DOYUMLARININ İNCELENMESİ (BATI ANTALYA ÖRNEĞİ)

KUMLUCA REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ REHBERLİK HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

Her mesleğin sağladığı imkanlar çalışanların memnuniyet ve doyum değerleri için farklılık sunabilir. Bütün mesleklerin çalışanlarına doyum sağlaması önemlidir ancak bazı meslek gruplarının çalışanlarına sunduğu doyum daha önem taşımaktadır bunlar içinde öğretmenlerin meslekleri ile ilgili doyumları ve iş tatmini incelenmesi gereken önemli bir durum ortaya çıkarmaktadır. Çünkü öğretmenler gelecek nesilleri yetiştirmekte, bunun için sadece lisans bilgilerini değil duygularını da işin içine koymaktadırlar (Şahin, Dursun, 2009). Öğretmenlerin performansını etkileyecek en önemli etkenlerden birisi de iş memnuniyeti yani mesleki doyumdur.

Eğitim- öğretim okullarımızda öğrencilere yani gelecek nesillere konu ile ilgili eğitim almış öğretmenler tarafından verilmekte olup, öğretmenlerin kişisel ve mesleki yeterlilikleri, işlerinden ve çalıştıkları kurumlardan duydukları memnuniyet, kurumlarına duydukları bağlılık ve branşlarına ve öğrencilere olan ilgilerin eğitim öğretime yansıdığı düşünülürse öğretmenlerin psikolojik süreçleri süreçte büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmada Batı Antalya (Kaş, Demre, Elmalı, Finike, Kumluca)'da görev yapan öğretmenlerde mesleki doyum düzeyi ve oranları ile çeşitli demog-

rafik değişkenlerin mesleki doyum düzeyine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaca uygun olarak sorulan "Öğretmenlerde mesleki doyum ile cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, kıdem, branşları arasında anlamlı düzeyde ilişki var mıdır?" ve "Öğretmenlerde kurumlarına duydukları güvenle cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, kıdem, branşları arasında anlamlı düzeyde ilişki var mıdır?" sorulara cevap aranmıştır.

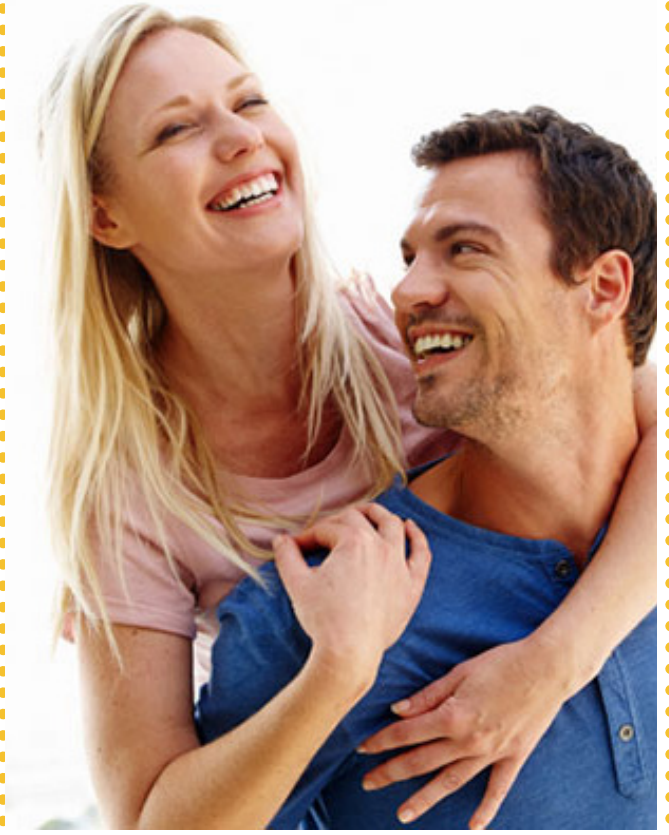
Bu araştırmanın önemi üzerinde durulduğunda; bireyin işini sevmesi, işine isteyerek gitmesi ve işini önemsemesi sadece işverenler açısından değil birey için de önemlidir. Eğitim kurumlarının en temel yapı taşı olan öğretmenler ve öğretmenlerin yaptıkları işten aldıkları doyum eğitim sisteminin sağlıklı işleyişi ve verimliliği açısından oldukça önemlidir (Pan, Shen, Liu, Yang ve Wang, 2015).Örgütün verimliliğini etkileyen diğer bir unsur ise öğretmenlerin kurumlarına duydukları güvendir. Kurumuna güvenen bir personelin çalışma isteğiyle güven duymayan personelin çalışma isteği farklı olacaktır. Öğretmenlerin mesleklerinden aldıkları doyum ve kurumlarına karşı hissettikleri güven eğitimin kalitesini etkileyecektir. Kaliteli eğitim ise; ülkenin geleceği olan çocukların iyi yetişmesi açısından oldukça önemlidir.

Araştırmamızın konusu olan mesleki doyumun demografik değişkenlerle ilişkisini belirleyebilmek için SPSS 22.0 kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda

- Öğretmenlerin mesleki doyumları cinsiyete göre

incelenmiştir. İnceleme için Bağımsız Örneklemeler için T-testi Analiz Sonucu uygulanmıştır. Analiz sonucunda cinsiyetle öğretmenlerde mesleki doyum arasında manidar düzeyde ilişki bulunmuştur. Sonuçlara göre erkek öğretmenlerin mesleki doyum düzeyi kadın öğretmenlere göre daha yüksek bulunmuştur.

- Araştırmada öğretmenlerin mesleki doyumlarının medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Evli, bekâr, boşanmış veya eşi vefat etmiş olmanın mesleki doyumla ilişkisi bulunmamaktadır.
- Araştırmada öğretmenlerin mesleki doyumlarının kıdem yılına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini analiz etmek için yapılan ANOVA analizinde kıdem yılı ile mesleki doyum arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Yapılan Scheffe testinde bu ilişkinin hangi gruplar arasında olduğu bulunmuştur. Scheffe sonuçlarına göre 11-20 yıl arasında çalışan öğretmenlerin mesleki doyumlarının diğer kıdem yıllarına göre daha düşük olduğu bulunmuştur.
- Araştırmada öğretmenlerin mesleki doyumlarının okul kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, lisede öğretmenlik yapıyor olmanın mesleki doyumla ilişkisi bulunmamaktadır.
- Yapılan araştırmanın sonucunda okul idaresine ve öğretmenlere öneriler sunulmuştur;
- Okul müdürlerinin örgütsel güven ve mesleki doyum konusunda farkındalıklarının artırılması açısından konu hakkında hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.
- Ödül ve ceza sisteminde ödül kısmına daha fazla önem verilerek başarılı personelin ödüllendirilmesi motivasyon düzeylerinin yükselmesine katkı sağlayabilir.
- Mesleğin ilk yıllarında ve son zamanlarında doyumun az olduğu sonraki yıllarda düştüğü mesleğin son yıllarında tekrar yüksek düzeylere ulaştığı görülmektedir. Meslekte yeni başlamış öğretmenlere hizmet içi eğitim ile mesleki doyumlarını arttıracak eğitimler verilerek olumlu sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir.
- Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre paydaşlarına daha fazla güven duyduğu görülmektedir. Ülkemizde kadınların eğitime ve çalışma hayatında yer almasına daha fazla değer verilmesiyle bu durumun değişebileceği düşünülmektedir.

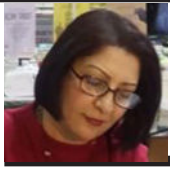
KORKMAYIN

- Ayrılık korkusu ilişki bitirebiliyor.
- Yapılan yeni bir araştırmaya göre;
- ilişkinin biteceği korkusu, partnere duyulan sevgiyi azaltarak ilişkinin bitmesinde rol oynayabiliyor.
- Araştırmaya katılan çiftler öncelikle kendileri ve ilişki dinamikleri hakkında genel bilgiler verdiler.
- Ardından gruplara ayrılan çiftlere farklı manipülasyon teknikleri uygulandı ve ilişkileri hakkında istatistiksel bilgiler verildi. İlişkilerinin devam etme ihtimali hakkında hiç bilgi almayan çiftlerin duygularında bir değişiklik olmadı; ilişkilerinin yüksek ihtimalle biteceğini duyan çiftlerin birbirlerine olan duyguları azaldı; ilişkilerinin bitme ihtimalinin çok düşük olduğunu duyan çiftlerin ise sevgisinde herhangi bir azalma gözlemlenmedi. Kaynak: Vita-Salute San Raffaele Üniversitesi (İtalya)

NEREDEN BİLECEKSİNİZ...

SEVİM HOŞ OFLUOĞLU

Yazar - Sesimiz Ötizm Yaşam Eğitim
Derneği Başkanı

// Siz benim neler çektiğimi nerden bileceksiniz,
Siz benim kime küstüğümü nerden bileceksiniz..."

Rahmetli Ahmet Kaya'nın bu şarkısını yalnızca ben seviyorum sanmıştım. Birçok Engelli Annesinin ortak şarkısıymış meğer. Aynı duygular da buluşan annelerin şarkısı. Yaşadıkları olumsuz duyguları, zorlukları ve kırgınlıkları birkaç cümleye sığdırma haliymiş. Kimselere anlatamadıkları duygularını dile getiren anlamlı cümleler. Özel gereksinimli çocuklara sahip annelerin verdikleri mücadeleyi anlatmak zordur. Bazen bir şarkı sizin yerinize her şeyi söyler.

Engelin Anneler üzerinde yarattığı tahribatı dışarıdan görmek zordur. Günün neredeyse yirmi dört saatini engelli evladiyla geçiren annelerin, zorluklar karşısında duygusal ve tepkisel değişimlerine son yirmi yılda bir engelli annesi olarak birebir tanıklık ettim. Sürekli hareketli, zor ve korunmaya muhtaç engelli çocuğun, ihtiyaçlarına cevap vermek onlarda ki ruhsal değişimi zorunlu kılmaktadır.

Yoğun telaş ihtiyaçlara yetişme çabasının sonucunda plan ve düzen içinde bir yaşam imkânsız gibi. Bu gelişmiş güzel yaşam içinde annenin de eski rutinleri ortadan kalkmakta daha karmaşık ve yorucu yeni rutinelere yerini bırakmaktadır. Kaotik yaşamın getirdiği her an tetikte olma hali ruhsal iniş çıkışında kendisiyle beraber getiriyor.

Günlük yaşama yansıyan telaş dışardan bakıldığında yadırganabilir.

Bulaşık makinesinin ayakla kapatılması, birkaç işi aynı anda yapmak, hızlı yemek yemek, seri ve yük-

sek sesle konuşmak hep engelle yaşamının zorluklarının bir sonucudur. Annelerin yaşadıklarını, mesleki deformasyona benzetmek yanlış olmaz sanırım.

Bedensel yoğunluğun haricinde birde gönül yorgunluğu var. Bu da dış görünüşe ve vücut diline yansımış ağır bir yorgunluk halidir.

Engelli anneler için, tepede toplanan saçlar, rahat giysiler, çoğunlukla bir pantolon bir tişört ve spor ayakkabılar genel bir tarzıdır. Topuklu ayakkabılar çoğunluğun hayatından neredeyse çıkmış durumdadır. Refakat ettikleri çocuklarına ayak uydurmak için koşullar dahilinde giyinip rahat hareket etmek adına seçilmiş giysiler mecburi tercih olmaktadır. Dışardan özensiz görülebilir ancak bunlar da koşullar gereğidir.

Yorgunluk tek yönlü de değildir. Ruhsal yorgunlukları eskisi gibi sosyal olmalarına izin vermemektedir.

Gözlemlerimin sonucunda net olarak gördüğüm sıklıkla ilgilerinin dağılmasıdır. Her ne kadar iyi niyetle karşısındaki insanları dinlemeye çalışsalar da meşgul beyinleri daha fazlasına izin vermemektedir. Uzun süreli odaklanmakta zorluk çektikleri yine gözlemlerimden bir tanesidir. Zamanla göz kontağı kurmakta zorluk yaşayanlar da vardır. Birçoğu ise telaşlı ve dalgındırlar.

Değişen hayatlarına dışardan gelen yargılayıcı tavırlar ve eleştirel bakışlar içe dönme halini hızlandırır. Kırgınlıkları birikmiştir. Çoğu kez beklentilerine karşılık bulamadıkları için zamanla beklentilerini de düşürmüşlerdir.

Kendilerini ifade etmeye de dertlerini paylaşmaya da artık gerek duymazlar. Zamanla kuru kalabalıklara arkalarını dönerler. Tepkisiz kalmayı tercih ederler.

Her defasında kendilerini yeniden anlatmak, zor yaşamlarını ifade etmek ve yargılayıcı davranışlara en güzel cevap olarak şarkıyı ve en güzel cümleleri sevmişlerdir... Birkaç cümle engelli annelere ve onların duygularına tercüman olmuştur.

SOSYAL SORUMLULUKLARI ÇOCUKLARA ÖĞRETMEK, AKRAN ZORBALIĞINI AZALTIYOR

PROF. DR. JONATHAN B. SANTO
Nebraska Omaha Üniversitesi

Haziran 2021’de International Journal of Behavioral Development’da yayınlanan araştırmamıza göre, öğrencilerini sınıf arkadaşlarının duygularını önemseme ve akranlarıyla olan anlaşmazlıkları barışçıl bir şekilde çözmeye teşvik eden okullarda akran zorbalığının anlamlı düzeyde azaldığı gözlemlenmektedir.

COVID-19 pandemisi, yüz yüze eğitimi kesintiye uğratmadan kısa bir süre önce, 2019’da 7 ila 15 yaşları arasındaki 1.850 Brezilyalı okul çocuğu ve öğretmenleri ile anket düzenledik. Ayrıca öğretmenlere sosyal sorumluluk becerilerini öğrencilerine kazandırmak için eğitim de verdik.

Öğretmenlerinin kendilerini başkalarını önemseme ve anlaşmazlıkları çözmek için birlikte çalışmaya yönlendirdiğini ve net kuralları olan bir sınıf ortamını teşvik ettiğini söyleyen öğrenciler, kendilerini hem daha az saldırgan hissettiklerini hem de sınıf arkadaşları tarafından daha az mağdur edildiklerini

söylediler.

Özellikle, okul ortamında, öğretmenler tarafından tutanak altına alınan yada rapor edilen ve öğrenciler arasında olan, tekmeleme, itme, dedikodu yayma ve insanları dışlama vakalarında dönem sonunda %34’lük bir düşüş yaşandığı gözlemlenmiştir. Öğrenciler, düşüşün ana nedeninin destekleyici sınıf ortamı olduğunu belirtmektedir.

Neden Önemli

ABD de dahil olmak üzere dünyanın her yerinde, çocukların ve ergenlerin yarısından fazlası, sınıf arkadaşları tarafından mağdur edildiğini ve en az %10’unun sistematik olarak akranları tarafından zorbalığa maruz kaldığını belirtmektedir.

Çocuklar, çatışmaları çözmek için birbirlerine yardım ettiklerinde ve işbirliği yaptıklarında, bir grubun iyiliğine katkıda bulunarak psikologların “sosyal sorumluluk” dediği şeyi uyguluyorlar.

Okul öğrencilerin, adalet ve olumlu sosyal becerileri öğrenmesi ve nezaket ve kendinden olmayı dışlamama gibi özellikleri çocuklara benimsetmesi, öğrenciler de sosyal sorumluluk bilincinin gelişmesinde fırsatlar sunmaktadır. Örneğin, öğretmenler öğrencileri eylemlerinden sorumlu hissetmeye, baş-

kalarına yardım etmeye ve ihtiyaç duyduklarında yardım aramaya teşvik edebilir.

Ayrıca, COVID-19 pandemisinin gerektirdiği sosyal mesafenin bugün, Brezilya'da veya başka bir yerde büyüyen çocukları ve gençleri nasıl etkileyeceğini kimse bilmemektedir. Ancak sosyal hayatın olumsuz etkilenmesi ile pandemi sürecinde gözle görülen bir olgudur.

Okulların hem pandemi sırasında hem de sonrasında çocukların sosyal ve duygusal sağlığına odaklanmasının önemli olduğuna inanıyoruz.

Hala bilinmeyenler

Brezilya da, haziran 2021 itibarıyla 480.000'den fazla covid-19 kaynaklı ölüm dahil olmak üzere 17 milyondan fazla COVID-19 vakası kaydedildi. Vaka ve ölüm oranları ise ABD ve Hindistan dışındaki diğer tüm ülkelerden daha fazla olmuştur. ABD'de olduğu gibi birçok Brezilya K-12 okulu 2020'nin başlarında uzaktan eğitime geçti.

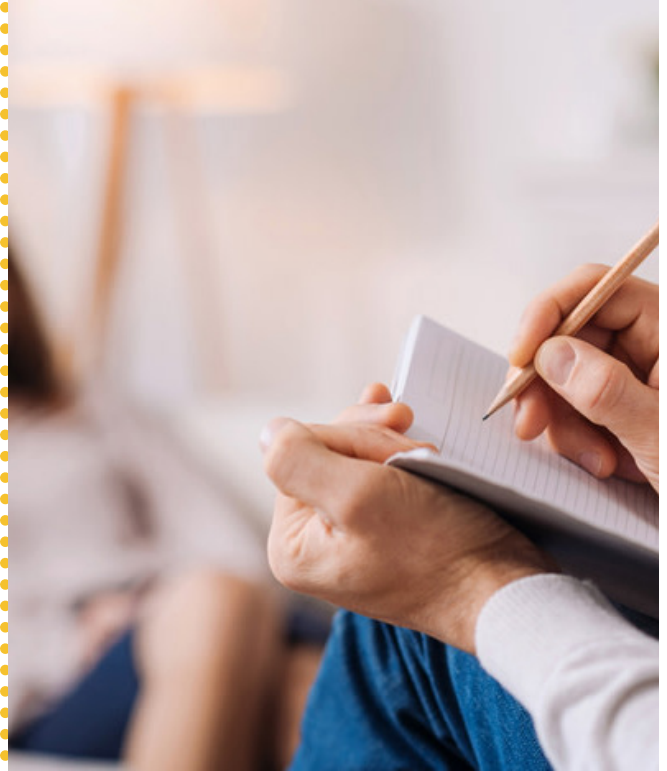
Çalışmamızda öğretmenler tarafından kullanılan tekniklerin, çocuklar, veliler, okullar ve topluluklar arasında - Brezilya, ABD ve başka yerlerde - pandemiye karşı olumlu beceriler geliştirmeye yardımcı olabileceğini düşünmekteyiz. Sosyal sorumluluğun tam olarak bu iyileşmeyi hızlandırmaya nasıl yardımcı olabileceğine gelince, daha fazla kanıta dayalı araştırmaya ihtiyaç vardır.

Sıradaki ne

Okul öğretmenleriyle anketler ve röportajlar yürütülmekte ve internet erişimi olmayan çocuklar da dahil olmak üzere uzaktan eğitim için yeni ders planları gibi yeni programlar tasarlamaktayız. Ayrıca, çocukların bu becerileri öğrenmeye devam etmelerine yardımcı olmak ve uzaktan eğitim faaliyetlerine için sosyal medya ve çevrimiçi öğrenme platformları aracılığıyla program etkinlikleri uyguluyoruz.

Bir sonraki hedefimiz, çocuklarda sosyal sorumluluğu teşvik etmenin, öğrenciler büyüdükçe ilgili ve sorumlu vatandaşlığın gelişimine nasıl katkıda bulunduğunu incelemektir. Çocukların ve ergenlerin topluluklarının refahına aktif olarak katılmaları ve katkıda bulunmaları için fırsatlar yaratmalarına katkı sağlamalıyız.

Çeviri : Hüseyin ERDEM
Özel Eğitim Hizmetleri Bölüm Başkanı

TERAPİSTLERİN TARTIŞMADAKİ YERİ

Hayvan hakları konusunda terapist ve psikologların sessizliği gerçekten dikkat çekici. Aslında bu şaşırtıcı değil, çünkü hayvanların çektiği ıstıraba daha fazla tolerans göstermeme arzusunda analiz edilecek spesifik bir patolojik durum yok. Hayvanların hayattaki yeri, huzurları, hangi aşamada onlardan faydalanabileceğimiz elbette felsefi bir konu sayılabilir ama terapistlerin görevi insanların yaptığı yanlışları gözlemlemek ve onları analiz etmek. Üstelik Batı ülkelerinde "zooterapi" yani hayvan terapisi çok yaygın. Birçok terapistin odasında bir evcil hayvan bulunur ve gerektiği zaman hastaya hayvanların rahatlatıcı gücünü kullanarak tedavi uygularlar. Bazı katillerin suç işlemekten önce hayvanları öldürmeye başladığına dair birçok kanıt ve araştırma da var. 2013 yılında, Grenoble Üniversitesi Sosyal Psikoloji Profesörü Laurent Bogue'nin konuyla ilgili yayınladığı makalede, silahlı saldırı gerçekleştiren kişilerin yüzde 45'i insanlardan önce hayvan öldürmüş ve yüzde 46'sı çocukluğunda hayvanlara işkence yapmış.

HAYALLERE DALMAK VE BEYİN

DR. CLAUDIA HAMMOND

Boston Üniversitesi

Oturmak ve hiçbir şey düşünmeden rahatlamak... Bunu yapmak pek de mümkün değil. Beyni dinlenme moduna almaya çalışsanız bile farklı hayal dünyalarına daldığınızı görürsünüz. Fakat bu boş hayaller faydalı olabilir.

Nörologlar yıllarca beynin özel bir iş yaparken sıkı çalıştığını ve boş dururken dinlendiğini sanıyordu. Deneylerde parmak oynatma, zihin aritmetiği yapma, resimlere bakma gibi eylemler sırasında insanların beyin taraması yapılıyor ve hangi bölgelerin aktif olduğu, beynin davranışları nasıl kontrol ettiği bulunmaya çalışılıyor.

Nörologlar farklı aktivitelerde beynin nasıl çalıştığını görmek istediği için test aralarında onu nötr bir konuma getirecek bir yöntem bulmaya çalışıyor. Bunu sağlamak için kişiden siyah ekran üzerindeki beyaz bir çarpı işaretine bakmaları isteniyor. Herhangi bir şey düşünmesi istenmeyen beynin nötr bir hal alacağı varsayılıyor. Fakat öyle olmuyor.

Boş duran beyinde aktivite

Bunu ilk olarak 20 yıl kadar önce Wisconsin'de bir doktora öğrencisi fark ediyor. Beynin rahatlaması istenen aşamada bile beyindeki aktivite devam ediyor ve bu koordineli bir aktivite.

1997'de Gordon Schulman çeşitli beyin tarama-

larının sonuçlarını inceleyerek insanların özel bir konuya dikkatini verdiğinde beyinde hangi bölgelerin aktif hale geldiğini görmeye çalışırken tam tersini fark etti: Hiçbir şey yapmadığımızda aktif hale gelen bölgeyi.

İnsanlar dinlenme halinden bir aktiviteye geçtiğinde beyin daha aktif olması beklenir. Ama Schulman bu durumda beyin bazı bölgelerinin sürekli daha az aktif hale geldiğini gördü. Yani, beyin tarama cihazları içinde bir şey yapmadan sessizce yatarken insanların beyinde bazı bölgeler herhangi bir iş yaparken olduğundan daha aktif hale geliyordu.

Beynin hiçbir zaman dinlenmediğinin anlaşılması biraz zaman aldı. Nörologlar yıllarca ihtiyaç olmadığında beyindeki devrelerin durduğunu sanıyordu.

Dinlenirken bile meşgul

Bugün ise beyin "dinlenme anında" şaşırtıcı derecede meşgul olduğunu gösteren üç binden fazla araştırma var. Bazıları beyin hiçbir zaman dinlenmediği için bu terime karşı çıkıyor. Onun yerine, herhangi bir aktivite yapılmadığı anlardaki "beynin normal ayarları" nitelemesini kullanıyorlar.

Peki boş dururken beyin neden bu kadar aktif? Bu konuda birçok teori var ama henüz bir anlaşma söz konusu değil. Fakat bu aktivite hali hafızanın pekişmesinde rol oynuyor olabilir. Rüyaların hafızadaki şeylerin düzenlenmesinde rolü olduğu biliniyor. Şimdi ise gündüzleri de aynı şeyin olduğuna dair veriler var (en azından sıçanlarda).

Beyin kendi haline bırakıldığında genellikle gelecek üzerine yoğunlaştığını da biliyoruz, akşam ne yiyeceğimiz, gelecek hafta nereye gideceğimiz vb. Beynin geleceği hayal etme ile ilgili üç kısmı da “beynin normal ayarları” içinde bulunuyor. Yani sanki beynimiz özel bir görevle uğraşmadığı zamanlarda gelecek üzerine yoğunlaşmak için programlanmış.

Ön deneyim

Harvard Tıp Fakültesi’nden Moshe Bar bunun hayal kurmakla ilgili olduğuna, hayal kurmanın ise olmamış olaylarla ilgili hafıza oluşumu sağladığına inanıyor. Bunun bize “ön deneyim” olanağı sunduğu, böylece hayal ettiğimiz konuda karar almamızı kolaylaştırdığı sanılıyor. Örneğin uçağa binen çoğu insan uçağın düşmesini hayalinde canlandırır. Bar’a göre, uçak düşerse daha önceki hayal kurma döneminde oluşmuş hafıza devreye girecek ve yolcunun nasıl davranması konusunda karar vermesini kolaylaştıracaktır.

Fakat “normal ayarlarda” beyin durumunu incelemek çok da kolay bir iş değil. Tarama cihazı içinde yatan biri gelecekle ilgili bir hayal kurmak yerine cihazın çıkardığı sesleri ya da etrafında olup bitenleri düşünüyor olabilir. Bu nedenle bu konuda hala cevap bekleyen birçok soru var.

Fakat bazı gelişmeler yok değil. Bu yıl yapılan bir araştırma, beyin dinlenme anını herkesin farklı yaşadığına işaret ediyor. Beş kişinin ayrıntılı beyin taramasını yapan araştırmacılar kişilerin hayal kurma düşünce ve deneyimlerinin farklı olduğunu gördü.

Karanlık enerji

Eylül’de Oxford Üniversitesi’nde yapılan bir araştırmada ise dinlenirken beyin hangi bölgelerinin birbiriyle bağlantılı olduğunu görmek için 460 kişinin beyin taraması incelendi. Sonuçlar, bu bağlantıların gücünün kişinin hafıza gücü, eğitimi ve fiziksel dayanıklılığıyla alakalı olduğunu gösteriyordu. Hayal kurarken bile beyin bazı bölgeleri sanki ihtiyaç olabilir düşüncesiyle bağlantı halinde kalıyordu.

Beynin hiçbir zaman dinlenmediği bilgisi uzun süreli bir sırrın çözülmesini de sağlayabilir. Beyin normalde yaptığını bildiğimiz işler için yüzde 5 kadar enerji harcaması gerekirken neden yüzde 20

enerji kullanıyor? Nöroloji uzmanı Marcus Raichle’in beynin “karanlık enerjisi” olarak nitelediği bu yüzde 15’lik kayıp enerji işte bu dinlenme anı aktivitelerinde harcanıyor olabilir.

Boş dururken ya da başka bir işle uğraşırken beynimizin hayallere dalmasını ve başka şeyler düşüncesini engellemenin ne kadar zor olduğunu biliriz hepimiz. Ama bunun yararlı olduğunu bilmek belki beynimize biraz daha farklı bakmamızı sağlayacaktır.

Çeviri : Hüseyin ERDEM

Özel Eğitim Hizmetleri Bölüm Başkanı

YAPILMASI GEREKENLER

Susie Orbach içsel gücümüzü kazanmamız için yapabileceklerimizi sıralıyor.

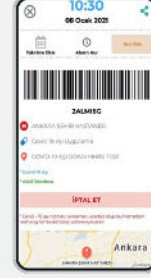
- Kendinizi başkalarıyla kıyaslamayı bırakın.
- Sürekli diğer insanları mutlu etmeye çalışmayın.
- ‘Hayır’ demeyi öğrenin.
- Kendinize iltifat edin.
- Başarılarınıza odaklanın.
- Gülümseyin.
- Yeteneklerinizin bir listesini yapın.
- Evrenizi pozitif şeylerle doldurun.

ÖNCE KAYIT SONRA AŞI

Vatandaş "Aşı Durumunu" **e-Nabız hesabından veya 2023'e Kısa Mesaj (SMS) göndererek öğrenir.**

Aşı yapılacak grupta yer alıyorsa **randevu işlemi için MHRs** uygulamasına yönlendirilir.

Tarih ve saat aralıkları seçilerek **randevu işlemi tamamlanır.**

Randevu işlemi sonucunda vatandaş **Kısa Mesaj (SMS) ile bilgilendirme yapılır.** Randevu bilgileri **e-Nabız ve MHRs** uygulamalarından da öğrenilebilir.

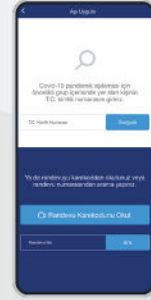

Vatandaş "randevu tarihinde" randevu aldığı sağlık kuruluşuna gider.

Uygulama üzerinden, uygulanacak aşının **barkodu okutulur ve kaydedilir.**

Kayıt işlemi tamamlandıktan sonra AŞI UYGULANIR.

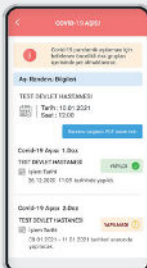
Aşıyı uygulayacak sağlık personeli, "AŞILA" uygulamasından **vatandaşın sorgulamasını** yapar.

2. doz için oluşturulan randevu bilgileri vatandaş **Kısa Mesaj (SMS) ile iletir.**

Vatandaş, randevu ve aşı bilgilerine **e-Nabız hesabından da ulaşabilir.**

Vatandaş **elektronik aşı kartına** e-Nabız ve Hayat Eve Sığar uygulamalarından ulaşabilir.

ACİL DURUMLARDA NELER YAPILABİLİR?

SONER ÖZTÜRK

Özel Eğitim Öğretmeni

tizm spektrum bozukluğu olan çocuklar sıklıkla kendileri ya da çevreleri üzerinde risk yaratan durumlara neden olabilmektedir. Acil bir durumun ortaya çıkmasını önlemek ilk yapılması gereken iştir. Bu amaçla evde ve okulda fiziksel düzenlemelerle ilgili olarak şu hususlara dikkat edilmelidir:

Otizm spektrum bozukluğu olan bireyler arasında başını alıp gitme sık rastlanan bir durumdur. Onların evde, okulda ya da markette bir anda ortadan kaybolma olasılığını azaltmak için kapı emniyeti, alarm sistemi vb. bütün önlemler alınmalıdır.

Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar bazen kendilerine ve etraflarına karşı saldırganlık davranışları gösterebilir. Böyle bir durumda kendilerinin ve çevredekilerin yaralanma olasılıklarını azaltmak için camdan ya da başka bir kırılğan materyalden yapılmış mobilyalardan, sivri ve keskin cisimlerden, kırılğan pencere ve kapı camlarından kaçınmak gerekir.

Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar bazen kendilerine ve etraflarına karşı saldırganlık davranışları gösterebilir. Böyle bir durumda kendilerinin ve çevredekilerin yaralanma olasılıklarını azaltmak için camdan ya da başka bir kırılğan materyalden yapılmış mobilyalardan, sivri ve keskin cisimlerden, kırılğan pencere ve kapı camlarından kaçınmak gerekir.

Çocuğun ulaşabileceği yerlerde deterjan gibi zehirli maddeler ile bıçak gibi tehlikeli eşyalar bulundurmamalıdır. Ayrıca, çocuğun açmaması gereken dolap ve çekmecelere emniyet aparatları takılmalıdır. Elektrik, su ve gazla ilgili gereken tüm önlemler alınmalıdır.

Evde ve okulda yapılabilecek bu düzenlemelerin yanı sıra, aile üyeleri olarak çocuğunuz öğretmenin ya da çocuğunuzla çalışan diğer uygulamacılardan çocuğunuza temel güvenlik becerileri, kaçınma, taciz gibi durumlarda sergilenmesi gereken becerilerin öğretimine yer vermeleri konusunda talepte bulunabilirsiniz.

Tüm önlemlere rağmen çocuğunuzun kaybetme gibi bir durumla karşılaştığınızda, çocuğunuzun aranmasını ve bulunmasını kolaylaştırmak için şu önlemlerden yararlanabilirsiniz. Gerektiğinde fotokopiyle çoğaltılabilecek özellikte bir belge hazırlayın. Bu belge çocuğunuzun yakın tarihli bir fotoğrafına, çocuğunuzun özelliklerine (adı, yaşı, fiziksel görünümü, davranış özellikleri, korkuları, nasıl iletişim kurduğu, nelerden hoşlandığı vb.) ve kendi ad, adres ve telefon bilgilerinize yer verin. Bu belgenin birer örneğini sürekli olarak evinizde, çantanızda, aile üyelerinizde ve güvendiğiniz komşularınızda bulundurun.

Çocuğunuzun bulan kişilerin size ulaşmalarını kolaylaştırmak için; özellikle çocuğunuz konuşmayan bir otizmliyse, bileğinde ya da boynunda otizmli olduğunu, konuşmadığını ve sizin iletişim bilgilerinizi gösteren bir künye taşımasını sağlayın.

Otizmli bireylerin pek çoğu su gördüklerinde dayanamazlar ve hemen içine dalmak isterler. Karşısına çıkan havuza ya da denize atlayıvermek, otizmli bireyler arasında sık rastlanan bir durumdur. Bu nedenle, her otizmli bireyin yüzme öğrenmesinde büyük yarar vardır. Ayrıca, otizmli bireylerin pek çoğu bir spor olarak yüzmeyi büyük bir keyifle ve başarıyla yapabilir.

KRİZ YÖNETİMİ

YASİN ŞEN

Psikolojik Danışman

Dünyanın varoluşundan bu yana insanoğlunun yaşam döngüsünde yer alan bir olgudur kriz... Çünkü beklenmedik olaylar ve sonuçlarla her alanda sürekli yüzleşmek zorunda kalmak, hayatın bir gerçeğidir.

Kriz Olgusu Nedir?

Kriz olgusunun tanımını olağan durumu değiştirebilecek negatif sonuç riskleri taşıyabilen ve unsurların ansızın ortaya çıkması hali şeklinde yapabiliriz. Bu unsurlar fiziki, iktisadi, siyasal veya sosyal alanlarda oluşabilir. Özellikle iş yaşamında neredeyse her sektörün kendi dünyasında ortaya çıkabilen bu olgu, hazırlıklı olmayı ve yönetmeyi bilmeyi gerektirir.

Kriz yönetimi için ne gerekli?

Kriz yönetimi yapabilmek için ise mutlaka iyi bir risk yöneticisi olmanız gerçekten çok önemlidir. Çünkü çoğu zaman risk yönetimi ile kriz yönetimi birbirine karıştırılır. Risk yönetimi daha kriz ortaya çıkmadan çalışılan bir sigorta poliçesidir. Bu nedenle riskleri önceden öngörmüş ve yönetmiş profesyoneller, kriz yönetimi konusunda çok daha beceriklidirler. Peki, sağlıklı bir kriz yönetim planı nasıl olmalı?

Kriz Yönetimi Nasıl Yapılır?

- Öncelikle içgüdüsel alarmları, sakin bir iç görü vasıtasıyla susturmak gerekecektir.
- Planınızın olması ve öngörülen yönetim planının gerçekçi olması, pratikte uygulanabilir olması çok büyük kolaylık sağlayacaktır.
- Hangisi acil, hangisi önemli ayırımı yapılarak kriz yönetilir. Özellikle ilk 48 saatin kriz yönetimi sırasında hayati önem taşıdığını da unutmamak gerekir.
- Görüldüğünden çok daha kötü bir senaryo varsayımı ile başlamak ise, krizin hasarsız ya da en az hasarla atlatılmasına katkıda bulunacaktır.
- Olaylar zinciri içerisinde yer alan paydaşlar özelinde ve/veya proseslerde değişiklik yapabilmeyi kabul etmek, yönetimde esneklik yapabilmek anlamına gelecektir.
- Kriz ile ilgisi olsun olmasın, her kişi veya her kurum bağlamında iletişime açık ve hazırlıklı olmak, kanalları doğru kullanmak çok önemlidir. Empati ve şeffaflık kavramları ise, kriz yönetimi esnasındaki iletişimin en önemli iki yapı taşı olacaktır.
- Krizi yönetirken, umulmadık fırsat pencerelerinin de açılabilmesine inanmak, krizi gerçekten fırsata dönüştürebilir.

Kriz Yönetimi Aşamaları

Kabullenme: Olayı sakince, olduğu gibi ka-

bulunmak hatta en kötü senaryolara göre ele almak gerekir.

Planı Gözden Geçirme/Güncelleme: Şahsi tecrübeleriniz ve hisleriniz düşüncelerinize eşlik etmelidir. Mevcut planın uygulanabilir ve sürdürülebilir olduğu bir kez daha kontrolden geçmelidir. Ancak değerlendirme aşamasında, konuya hakim olanlarla fikir alışverişi yaparak, açık kapı bırakmamak çok önemlidir.

Araştırma: Plana sadık kalarak, ilgili verilerin toplanması ve gruplanması analiz için kolaylık sağlayacaktır.

Veri Analizi ile Bilgi Elde Etme: Gerekli adımlar atılmadan ve karar aşamasından önce verilerin analiz edilmesi şarttır. Çünkü kriz yönetimi kurgusunda kullanılacak gerçek bilgilere bu şekilde ulaşılır.

Risk Değerlendirmesi: Yanlış kararlar neticesinde karşılaşabileceğiniz riskleri değerlendirmek, kriz esnasında en asgari seviyedeki riskin alınmasını temin edecektir. Yanlış kararlarda ısrarcı olmak yerine plan safhaları gözden geçirme esnekliğini sağlamak gerekir.

Bölme ve Yönetme: Takım çalışması ve işlerin tecrübelerle göre delege edilmesi, gerekli yükün paylaşılarak bölünmesi anlamına gelir. Bu durum, bazen dakikaların bile değerli olduğu kriz anlarında, kayda değer bir verimlilik sağlar. Yönetici ise, her şeyin uçtuğu bir kriz kasırgasında, hortumunun ortasındaki sakın göz gibi hareket etmelidir. Olaylar zinciri ne kadar baş döndürücü olursa olsun, yönetici izler, görür, gerekirse müdahale eder ve sonunda başarıya ulaşır.

Kriz Sonrası Değerlendirme

Kriz yönetimi sonrasında elde edilen kıymetli bilgiler, yeniden yapılanma, izleme ve hedef güncelleme fırsatı yaratır. Tüm sürecin yansımalarını görebilmek, değerlendirme yapabilmek imkânı doğar. Eğer söz konusu süreç iyi koordine edilmiş ve kriz yönetimi sonucu başarıya ulaşılmışsa, yeni fırsatlar kazanılmış demektir. Sonuç olarak iyi kriz yönetim becerisinin, önemli fırsatların anahtarı olduğu rahat-

lıkla değerlendirilebilir.

SEN DİLİ

BEN DİLİ

SEN DİLİ YERİNE BEN DİLİ

Düşüncelerinizi veya duygularınızı, onları aktardığınız kişilere saygı sınırınızı aşmadan yansıtan kelimeler bulun. Söylediklerinizin içeriği kadar söyleme biçiminize de özen göstermenizi gerektiren samimi bir ifade biçimi diyebiliriz buna. Söyleme biçimi olarak, kendimizden bahsederken, 'sen' dili yerine 'ben' dilinde konuşmalıyız, çünkü kendi hislerimiz erişimimiz olan yegâne gerçeklik" diye belirtiyor psikanalist Philippe Grimberty.

DUYGULARIMIZA GÜVENMEK

Asıl mesele duygularımıza güvenmek, çünkü kimi zaman görmezden geldiğimiz anlaşılacak, kabul edilmek, saygı görmek gibi ihtiyaçlarımızı yansıtıyorlar. Ama aynı zamanda da duygularımıza güvenmemek, çünkü duygular sıcaklığı sığınınayken en uygun tepkileri vermemize engel olabiliyor diye belirtiyor psikoterapist Catherine-Aimelet-Pórisol.

GECELERİ ALT ISLATMA

İSA DERİNKUYU

Özel Eğitim Öğretmeni

Günümüzde birçok aile çocuklarının geceleri altını ıslatması problemi ile karşı karşıya kalmakta. Genelde aileler bu problemi çocukların kendisini çözmesi beklemektedirler. Çocuklarda tuvalet kontrolü gelişimsel olarak yeterli düzeyde kas kontrolü gerektirdiğinden, çocukların ortalama 2-3 yaşına kadar geceleri altını ıslatması gayet doğaldır.

Bu süreçte ailenin çocuğu zorlayarak, çok sert ifadeler kullanarak problemi çözmeye çalışması, çocukta korku ve endişe uyandırabilir. Ailelerin sergilediği bu tutum, çocukların duygusal dengesini bozabilir, amaçlanan tersine tuvalet alışkanlığı kazanımını geciktirici bir rol de oynayabilir. Tuvalet alışkanlığı becerisi, çocuğun endişelenmesine sebep olmadan, sakın bir şekilde ve zor kullanmadan gerçekleştirildiği takdirde etkilidir. Hiç tuvalet eğitimi verilmemesi de alt ıslatma problemine yol açabilir. Burada ailelerin dikkat etmesi gereken husus çocuk için hazırbulunuşluk düzeyinin doğru olduğu zamanın seçilmesidir.

Çocuklarda geceleri alt ıslatmanın fizyolojik ve fizyolojik olmayan birçok sebebi olabilir. Bu yazımızda genel olarak alt ıslatma probleminin fizyolojik sebepleri ve çözüm önerileri üzerinde duracağız.

Çocuklar Geceleri Altını Neden Islatır?

Tuvalet eğitimindeki hatalı tutumlar altını ıslatma nedeni olabilir. Özellikle tuvalet eğitimine erken başlanması ve çocuğun bu işteki başarısızlığa takılıp kalması rol oynar.

Çocuğun idrar kaçırmalarına aşırı tepki gösterilmesi de başarısızlık korkusuyla gece altını ıslatmaya neden olabilir.

Aşırı disiplin altındaki ve sıkıntılı çocuklarda idrar kesesi kasılır ve tutabileceği idrar miktarı azalır. Bu da idrar kaçırmayı kolaylaştırır.

Yeni bir kardeşin doğması, çocuğun ilgiyi tekrar üzerinde toplayabilmek için kardeşine özenerek altını ıslatmasına neden olabilir.

Bir süre hastanede kalma, anneden ayrılma, yuva veya okuldaki stresler de gece altını ıslatma nedenlerindendir.

Anne babalar nelere dikkat etmeli?

Problemin çözümü için, bu davranışın temelinde neler yattığını bulmak ve sebepleri ortadan kaldırmak için mutlaka uzman yardım alınmalıdır. Lütfen, çoğunuzda 4 yaşından sonra devam etmekte olan alt ıslatma davranışı var ise bu problemi önemseyin ve çevrenizden önerilen yöntemler ilkel ve kulaktan dolma bilgilerle hareket etmek yerine bir uzman psikoloğa başvurun.

Her çocuğun altını ıslatma davranışının altında yatan sebepler farklıdır ve bu sebepler ancak titizlikle çalışılarak ortaya çıkarılabilir. Alt ıslatma davranışının çok yaygın bir sorun olması, geçici ve önemsiz olduğu anlamına gelmez. Aksine ileriki yaşlarda okul başarısızlığından, içe kapanıklığa kadar pek çok önemli soruna neden olabilmektedir.

Geceleri altını ıslatan çocukların benlik saygılarının düşük olduğunu gösteren araştırma bulguları vardır. Geceleri alt ıslatma, özellikle çocukların kişilik gelişiminde etkili olan okul gezilerine katılmak, arkadaşlarının, yakın akrabalarının evlerinde kalmak,

tatil için veya sürdürmekte olduğu bir hobisi için yatılı kampta kalmak gibi sosyal faaliyetlere katılımını güçleştirir ve yaşamını önemli ölçüde etkileyebilir. Bu gibi durumlarda ailelerin sabırlı bir tutum içerisinde olması gerekir. Aslında çocuk da bu durumdan dolayı utanmakta ve gece altını ıslatmamayı istemektedir. Ancak bu onun elinde olan bir şey değildir.

- Çocuğa zaman tanınmalıdır. Her kuru uyanıldığı sabah için çocuğa “harikasin, bunu başarabileceğini biliyordum” gibi olumlu mesajların verilmesi gerekir. Bunu başaramadığı zamanlarda ise “gelecek sefere denersin, bunun üstesinden beraber gelebiliriz” şeklinde yaklaşılmalıdır. Çocuğun ihtiyacı olan ilgi ve zamandır.

Aileler Evde Neler Yapabilir?

- Gece kalkıp tuvalete gitme bir hedef olarak kesinleştirilmelidir.
- Tuvalete ulaşmak kolaylaştırılmalıdır
- Çocuğun kuru kalma sorumluluğunu üstüne almasına yardım edilmelidir.
- Yatmadan önceki 2 saat boyunca fazla sıvı alımından kaçınılmalı ve kafein içeren içecekler kesinlikle verilmemelidir.
- Uyumaya girmeden tuvalete gidilmelidir.
- Çocuğun gece altını ıslatmaması için bez bağlanmamalıdır. Bu tür yöntemler temizlik için yararlı olmakla birlikte çocukların gece tuvalete kalkma isteğini olumsuz etkilemektedir.
- Çocukların benlik saygıları desteklenmelidir.
- Çocuklar en az ayda bir kez kontrol edilmelidir.

Aileler gece yatmadan önce çocuğun tuvaletini yapmasını sağlamalı ve özellikle akşam saat 19.00'dan çocuğun sıvı alımını azaltmalıdırlar. İlk başlarda çocuk uyuduktan 1,5 saat sonra tuvalete kaldırmalı bu 1,5 saatlik periyot gece boyunca tekrar edilmelidir. Uykunun 1,5 saatlik periyotlarla hafiflediği ve yine aynı sürede mesanenin dolduğu bilinmektedir. Ailelerin çocuğu tuvalete kaldırmakla yetinmeyip onun yürüyerek tuvalete kadar gitmesine ve dönüşte tekrar yatağına kadar gitmesine refakat etmek gerekir. Eğer çocuk bu 1,5 saatlik periyotlar arasında altını ıslatmıyor ise bu 1,5 saat sistematik olarak uzatılabilir. (1.5-2-3 ...) Çocuk yattığında tuvalet için kalkma konusunda kendini şartlandırmalı, sorumluluğu paylaşmalıdır.

Sonuçta birkaç hafta sonra çocuğunuzun kendiliğinden kalkıp tuvalete gittiğini ve altını ıslatmadan bir gece geçirdiğini görmemiz mümkün olacaktır. İlerleyen süreçte çocukların gece yatmadan önce tuvalete gitmesinin gece altını ıslatmaması için yeterli olacağı görülebilecektir. Kesin olan bir şey var ki, fizyolojik alt ıslatma bir gün biter. Bunu bilip, sakin olunması önemlidir.

Alt Islatma Sorunu Olan Çocuklar

“Okul öncesi eğitim kurumlarında en sık rastlanan sorunlardan birisi olan “alt ıslatma” konusunda anne-baba-eğitimcilere yaşanmış örnekler sunan bu çalışmada, alt ıslatmanın nedenleri, tuvalet eğitimindeki hatalı tutumlar ve tuvalet eğitiminin nasıl verilmesi gerektiği anlatılmıştır.”

Gülsüm Bülbül

ÇOCUK VE ÇEVRE EĞİTİMİ

ESMEGÜL KUŞCU

Psikolojik Danışman

ÇEVRE NEDİR?

Çevre çok geniş bir kavramdır ve çevrenin bir-birinden değişik yönleri dikkate alınarak birçok tanımı yapılabilir. Çevre, insanların ve insan dışındaki diğer canlı ve cansız varlıkların yer aldığı; canlı varlıkların eylemlerini etkileyebilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik, toplumsal nitelikteki tüm etkenlerin belirli bir zamandaki toplamıdır. Tanımdan da anlaşıldığı gibi çevre, canlı ve cansız varlıkların (hava, su, sıcaklık, ışık, mikroorganizma, bitki, hayvan ve insan) içinde yaşadığı ortamdır. Bu nedenle çevre, canlıların yaşayıp gelişmesini sağlarken ve onları sürekli olarak etkileyen bu faktörlerin bütünlüğünü içerir.

DOĞAL ÇEVRE

Doğal çevre; insanın oluşumuna katkıda bulunmadığı, ancak dünyaya ayak basmasıyla hazır bulunduğu, insan eliyle oluşturulmamış ortamdır. Yani hava, su, toprak, insan, bitki ve hayvan toplulukları gibi canlı ve cansız varlıkların tümü doğal çevrenin kapsamındadır. Organizma yaşadığı süre boyunca doğal çevreyle ilişkilerini sürdürür. İnsan doğal çevrenin bir parçasıdır. Doğal çevre, insan müdahalesi olmadığı için değişikliğe uğramamış çevre olarak da tanımlanabilir.

YAPAY ÇEVRE (KÜLTÜREL ÇEVRE)

İnsanlığın var oluşundan beri süregelen, insan etkisi ile oluşan çevreye kültürel ya da yapay çevre denilmektedir. Kültürel çevre; kentleri, evleri, insan yapımı parkları, bahçeleri, müziği, sanatı, kısacası, insan elinin ulaştığı tüm ortamları ve olguları kapsamaktadır. Kültürel çevre varlıkları doğal çevre değerleri ile bir bütünlük içindedirler. Kültürel çevre değerleri de doğal çevre değerleri gibi kirletilebilir ve kaybedilebilir.

ÇEVRE SORUNLARI

Çevre sorunları "insanlar tarafından oluşturulan yapay çevrenin, doğal varlıklardan oluşan doğal çevre üzerine olumsuz etkileridir" şeklinde tanımlanabilir. Çevre sorunu aslında insanların tutum ve davranışlarından kaynaklanan bir eğitim sorunudur.

Çevre sorunlarının ortaya çıkmasında doğrudan veya dolaylı olarak etkili olan pek çok faktör sayılabilir. Bu etmenler, genel bir sınıflandırmayla beş başlık altında incelenebilir. Bunlar; nüfus, kentleşme, sanayileşme, turizm ve toplumsal bilinçtir. Hızla artan nüfus, sanayileşme, maruz kalınan nükleer değişimler, kimyasal atıklar giderek çevreyi olumsuz etkilemekte, hava, su ve toprak hızla kirlenmekte, doğal çevremiz bozulmakta ve yaşamımızı tehlikeye atabilecek boyutlara ulaşmaktadır. Meydana gelen bu değişim ve kirlenme "çevre sorunu" olarak nitelendirilebilir.

ÇEVRE HAKKI

Çevre sorunları ulusal gibi görünse de aslında uluslararası bir boyut taşımaktadır. Çevre sorunları ve çevresel bozulmanın yol açtığı zarar evrensel ve yaygın bir nitelik taşır. Özellikle uzun vadeli etkileri dikkate alındığında sadece bir tek kişiyi veya kişileri değil herkesi, hatta gelecek kuşakları; tek bir ulusu değil bütün ulusları; yalnız insanları değil tüm organizmaları ve ekolojik dengeyi etkiler. Dolayısıyla tüm bireylerin hak ve görevleri bakımından önemi olan çevre bilinci ve duyarlılığının geliştirilmesi, bunun için de çevre eğitiminin ciddi bir şekilde ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir.

ÇOCUK VE ÇEVRE

Çevre bilinci, çocuklar açısından sadece doğayı tanıma, doğaya karşı duyarlı olma olarak değil, aynı zamanda çocuğun kendisini tanıması ve anlaması olarak da önem taşımaktadır. Çocuklarımıza bu bilinci ne kadar erken kazandırırsak geleceğimizi koruma altına almış oluruz. Bu bilinci oluşturmak büyük ölçüde ailelerin ve eğitim kurumlarının sorumluluğudur. Çevre eğitiminin amacına ulaşılmasında okullara büyük görevler düşmektedir.

Okulların ders programında çevre eğitime yer verilerek çevre eğitiminin amacına ulaşması sağlanabilir. Amaç ve kazanımlara ulaşmada etkinlikleri planlamak öğretmene bırakılan esnekliktir. Öğretmen kazanımları zenginleştirip çevre eğitiminde gerekli duyarlılık geliştirmeyi sağlayıcı çevre eğitime yönelik bilgilerle öğrencileri tanıştıracaktır.

ÇEVRE EĞİTİMİ

Çevre problemleri sadece teknoloji veya yasalarla çözülebilecek problemler değildir. Çevre problemlerinin çözümü insanların bireysel davranışlarını değiştirmesi ile mümkündür. Bu durumda dikkat edilecek nokta ise insan kaynağının geliştirilmesidir ki bu da ancak gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması, çevreye zararlı davranışlarının değişmesi için öncelikle çevreye yönelik tutum, bilgi ve değer yargılarının değişmesi ile mümkündür. İnsana gerekli bilgi ve becerinin kazandırılmasında, çevreye karşı pozitif tutum, değer yargıları ve nihayet sorumlu davranışların kazandırılmasında ise en önemli araç ise eğitimidir.

Eğitim, insanın kendisini tanımasını, gizli kabiliyetlerini açığa çıkararak üretken hale gelmesini sağlamalıdır. Yani teorik olarak öğrenilen bilgiler pratik olarak kullanılırsa eğitim amacına ulaşır ve beklenen kalite sağlanmış olur. Yani çevre eğitim süreci, insana çevreye duyarlı davranışı kazandırmalıdır. İşte bu sebeple eğitimin amacının bireye istenen davranış biçimlerini kazandırmak olduğu söylenmektedir. Çevre eğitiminde de amaç çevresel sorumluluk bilincine sahip vatandaş yetiştirmektir.

Aile, okul ve yakın çevre, çevre eğitimi sağlamada üç temel unsurdur. Çevre eğitimi ailede başlar, yakın çevresi ve okulda da devam eder. Aile, bireyin topluma hazırlanacağı, sosyalleşmenin başladığı ilk yerdir. Çocuğun gelişmesinde aile sadece onun gelişmesini yönlendirmekle kalmaz, aile içi ve dışı davranışlarda yönlendirici rol oynar. Ailede başlayan eğitim, okuldaki örgün eğitim ile ve arkadaş grupları etkileşimi ile, kitle iletişim araçları ile sürdürülür. Böylece birey toplumsallaşır. Bir başka deyişle toplumsal değerler bireye eğitim yoluyla aktarılır.

Çevre eğitimi verirken dikkat edilmesi gereken esasları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Çevreyi doğal ve yapay; teknolojik ve sosyal (ekonomik, politik, kültürel, tarihi, ahlaki ve estetik) öğelerden oluşmuş bir bütün olarak ele almalıdır.
- Okul öncesi eğitimden başlayıp tüm gün örgün ve yaygın eğitim aşamalarında, ömür boyu süren bir eğitim olmalıdır.
- Her disiplinden ilgili kısımları, dengeli ve bütünlüştürücü bir şekilde bir araya getiren disiplinler arası bir yaklaşımla yürütmelidir.
- Öğrencilerin değişik coğrafi bölgelerdeki çevre şartlarıyla ilgili olarak fikir sahibi olmaları açısından temel çevre sorunlarını yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası açılardan ele almalıdır.

- Var olan ve potansiyel çevre şartlarının üzerinde durulurken tarihsel ve kültürel boyutu da göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çevre sorunlarına karşı önlem almak ve bu sorunları çözmek için yerel, ulusal ve uluslararası işbirliğinin değerini ve gerekliliğini ön planda tutmalıdır.
- Kalkınma ve büyüme için yapılan planlarda çevre boyutunu göz ardı etmemelidir.
- Çevre duyarlılığı, bilgisi, problem çözme becerisi ve değer yargılarının biçimlendirilmesi her yaş grubuna hitap edecek şekilde verilmeli, erken yaşlarda öğrencilerin kendi toplumlarına yönelik çevre duyarlılığı üzerinde durmalıdır.
- Öğrencilerin, öğrenme yaşantılarının planlanmasında etkin bir şekilde rol sahibi olmalarını sağlamalı; karar almaları ve aldıkları kararın sonuçlarını kabul etmeleri için fırsat tanınmalıdır.
- Öğrencilerin, çevre sorunlarının gerçek nedenlerini kendilerinin bulmasına yardımcı olmalıdır.
- Çevre sorunlarının karmaşık olmasından dolayı eleştirel düşüncenin ve problem çözme becerisinin gerekliliğini vurgulamalıdır.
- Uygulamalara dayalı etkinliklere önem ve ağırlık vererek, çevre hakkında çevreden öğrenmek/öğretmek için değişik öğrenme ortamlarından ve eğitim yaklaşımlarından faydalanmalıdır.

ORMANLARIMIZI KORUMAK NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Ormanlar, su rejimini düzenlemekte ve yeraltı ile yerüstü su kaynaklarını oluşturmaktadır. Yağışların bir bölümü ormanlar tarafından tutulmakta ve yağışlar toprağa sızarak yeraltı su rezervini beslemektedir. Ormanlık arazilerdeki buharlaşma yolu ile yok olan su miktarı açık araziye göre 1/3–1/6 oranında daha düşüktür. Ormanlar, su kaybını çıplak araziye göre 16 kat yavaşlatmakta ve toprağa giren su miktarını saatte 120–150 mm artırmaktadır.
- Ormanlardan 6000 çeşit kullanım alanı olan odun hammaddesi üretilmektedir.
- Ormanlar tıp için gerekli olan ilaç hammaddesinin temel kaynağını sağlar ve bugün kullanılan ilaçların yüzde 25'i bitkilerden sağlanmaktadır.
- Ormanlar toz, bakteri, virüs ve zararlı gazları yakalama özelliğine sahip olup havadaki tozun yüzde seksenini tutar ve gürültü kirliliğini de ortalama 25 desibel azaltır.
- İnsanı ruhsal ve bedensel olarak etkileyen otoryol gürültüsü, yol kenarlarına tesis edilecek 250 metrelik bir orman şeridi ile rahatça uyunabilen ve çalışılabilen seviyeye düşürülebilmektedir.
- Toprakta bulunan iyot maddesinin insan sağlığı açısından önemi büyüktür. İyot eksikliği guatr ve tiroit hastalıklarının artmasına neden olmaktadır. Orman örtüsü toprak erozyonunu engellemekte dolayısıyla

topraktaki iyot maddesinin kaybını önleyerek insan sağlığını olumlu yönde etkilemektedir.

- Ormanların, yerel ve bölgesel iklimi olan etkileri son derece önemlidir. Ormanlar rüzgâr hızını yüzde elli azaltır. Yaz sıcaklığını 8–15 derece düşürür. Kış sıcaklığını ise ortalama 2 derece yükseltir. Ormanlar bir siper gibi görev yapar böylece rüzgârın hızını keser ve rüzgârın kurutucu etkisini azaltır. Ormanlar terleme ve sis tutma özelliği ile nemli ortam yaratır. Sonuçta ormanlar rüzgârın hızını gece-gündüz ve mevsimler arası sıcaklık farkını düşürerek nemli yerel, bölgesel iklim yaratır.
- Ormanlar sel, çığ ve heyelan gibi doğal afetlerle mücadelede önemli rol oynamaktadır. Ayrıca yerleşim yerleri, kayak merkezleri ve dağ eteklerindeki yollarda can ve mal kaybını önlemektedir. Ormanlar ile toprağın yağmur ve kar suyunu emmesi artmakta dolayısıyla yüzeysel akış yavaşlamakta böylece sel oluşumu, çığ oluşumu önlenmektedir. Bunun yanı sıra ağaçlar kökleri ile toprağı sararak, toprak kaymasını engellemekte ve toprak kaymasından doğacak zararı da en aza indirmektedir.
- Ormanlar radyoaktif yayılmayı yüzde 30–60 oranında önleyebilmekte, radyoaktif öldürücü ve kirlenmeye karşı en büyük doğal koruyucu görevi yapmaktadır.
- Ormanlar çok çeşitli bitki ve hayvan varlığı ile kişi ve toplumlar için son derece yararlı olan sosyal ve ekonomik sonuçları yaratmaktadır. Buna örnek olarak yayla, kayak, av, sağlık ve çevre turizmi gösterebiliriz. Bunun yanı sıra orman içinde kurulan gençlik ve eğitim kampları, spor kulüplerinin kamp yaptığı yerler, günü birlik kullanma alanları, organize kamp alanları gibi tesislerde yapılanlar arasındadır.
- Yaşamın temeli olan oksijen en fazla ormanlar tarafından sağlanır ve ormanlar birim alandan, kırsal alana göre ortalama 7 kat daha fazla oksijen üretir. Yapılan araştırmalara göre bitkiler fotosentez yolu ile atmosfere yaklaşık 140 milyar ton oksijen sağlamakta ve bunun yüzde 66'sı ise ormanlar tarafından karşılanmaktadır.
- Ormanlar, toprak altı ve üstünde yaşayan tüm canlıların yaşam alanı olup, su ve gıda deposudur. Ağaçlar, toprağın su, çığ, heyelan ve rüzgâr gibi faktörlerle taşınmasını önler ve çölleşmeye karşı en etkili koruyucularından biri olarak görev yapar. Bitkiler, yaprak, dal ve gövdeleriyle birim alana düşen yağışın yaklaşık üçte birini tutar ve toprağın su ile taşınmasını önler. Böylece yağış toprağı daha fazla ve daha yavaş miktarda sızar. Ormanlar, yağışın toprakta depolanmasını sağlar, kökleri aracılığıyla toprak kaybını önler. Bu sebeple toprak kaybı tarım alanlarına göre ortalama 20 kat azalır.
- Ormanlar rüzgârın hızını keser, toprağın nemini kaybetmesini önler, çevresel koşulları iyileştirdiği

için biyolojik çeşitliliği geliştirir ve tarımsal verimliliği artırır.

- Ormanlar yarattığı gölge nedeniyle orman içi suların sıcaklığını 8–10 derece azaltmaktadır. Böylece orman içi su hayatını korumakta ve çevresindeki yaban hayatı içinde gerekli yaşam ortamını yaratmaktadır. Ayrıca bazı bitkiler evsel atıklar içindeki organik maddelerden azotu yüzde 80 ve fosforu yüzde 40 oranında tutabilmektedir. Bunlar ile birlikte bazı su bitkileri de, atık içinde bulunan ağır metalleri sudan uzaklaştırabilme özelliğine sahiptir. Bu özellik suyun asit-baz derecesinin düzenlenmesine yardımcı olmaktadır. Sonuç olarak bazı su bitkileri biyolojik filtre görevini de yerine getirmektedir.
- Dinamik yapısı nedeniyle orman ekosistemi düzenli olarak değişmektedir. Doğal ve insan kaynaklı faktörlerin etkisine rağmen orman ekosisteminin kendini yenileme özelliği, etkenlerle mücadelede yeni dengeler oluşturmaktadır. Bugün dünyadaki canlıların yüzde ellisi orman ekosisteminde yaşamaktadır.
- Ormanlar, biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla biyolojik çeşitlilik, yeryüzünde en etkili biçimde ve büyüklükte, kirlenmeden uzak ve doğal yapısı bozulmamış olan orman alanları ile korunmaktadır.
- Şehirlerin etrafında ve içinde oluşturulan ormanlar ve parklar ile karayollarını güzelleştirmek amacıyla yapılan ağaçlandırmalar, kent sakinlerinin çevresel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Böylece temiz hava ve serin yaşama ortamı meydana gelmekte, kirlenme önlenmektedir. Kent ormanları ve parkları ile toprak erozyonu engellenmekte, yerleşim yerleri sel ve taşkınlarla korunmakta sağlıklı içme suyu elde edilmekte ve biyolojik çeşitlilik yaratılmaktadır.
- Ormanlar, yenilenebilir enerji kaynaklarının en zengin ve sürekli olanıdır.
- İklim değişimlerinin engelleyicisi, iklimin düzenleyicisidir.
- Su kaynaklarının güvencesi, sel afetlerinin önleyicisi, hidrolojik dengenin temel ögesidir. Yurdun süsü, insanların sağlık kaynağıdır. Biyolojik çeşitliliğin güvencesi, doğal gen kaynağının hazinesidir.

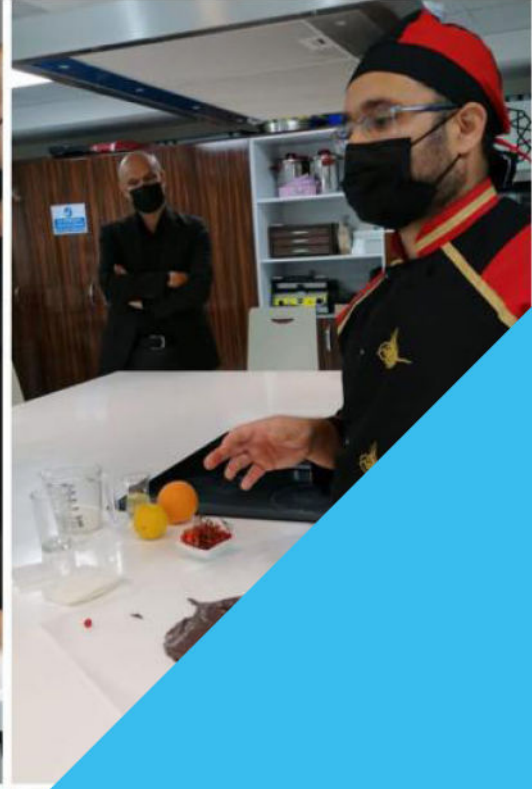
KAYNAKLAR:

- YALÇIN, B. (2013). "Doğal Çevreyi Koruma Programının Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Çevreye Yönelik Tutumlarına Olan Etkileri" Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale
- AKDİK, K. (2011). "Orman Koruma Ve Kontrolünde Bilişim Temelli Çözümler" Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

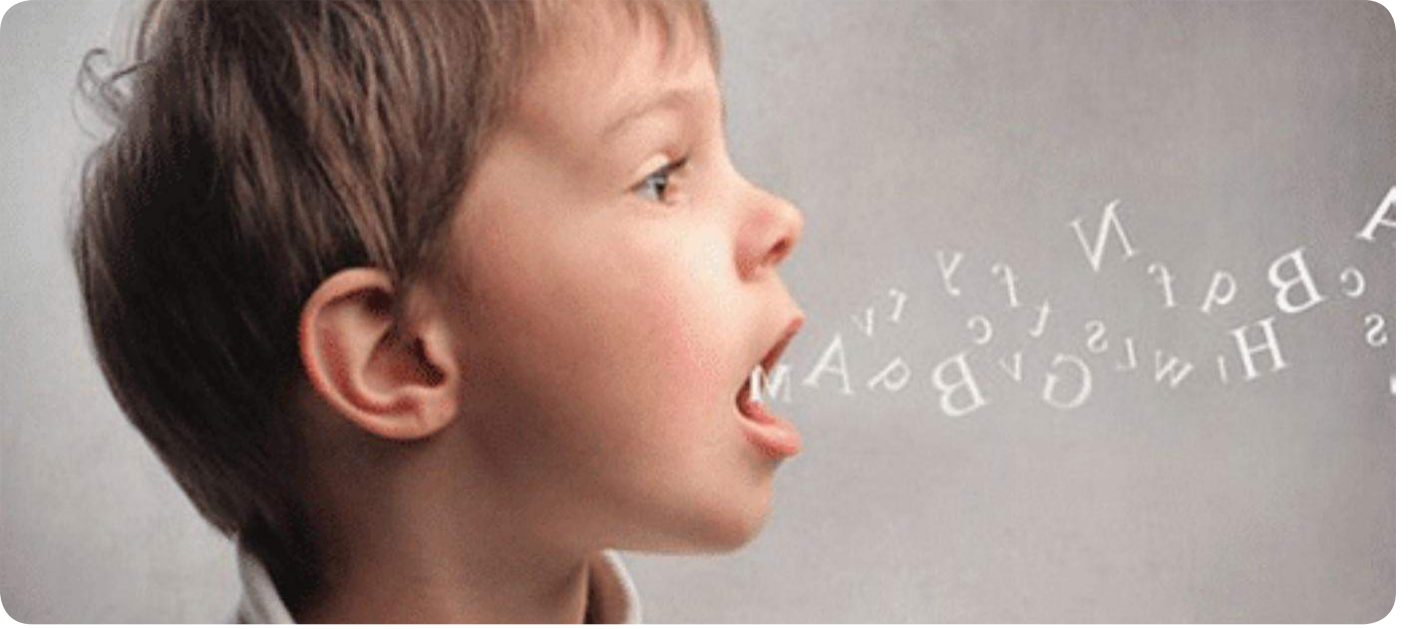
e-özel

2021 NİSAN-MAYIS-HAZİRAN

Yıl:2 • Sayı:6

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KEKEME BİR ÇOCUĞUM VAR AİLE EL KİTABI

VELİ CAN TÜRKOĞLU
Özel Eğitim Öğretmeni

Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimi kadar, ailelerin ve eğitimcilerin aydınlatılması ve bu alanda yaşadıkları sorunların giderilmesi de büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda ülkemizde özel eğitim alanında gerçekleştirilen uygulamaların ve elde edilen sonuçların ışığında ailelere ve eğitimcilere yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Çocuklarımızın eğitiminde en önemli ve öncelikli konu, onların bireysel öğrenme gereksinimlerinin karşılanmasıdır. Bunu gerçekleştirmede ve eğitimin niteliğini yükseltmede öğretmenlerimize, an-ne ve babalara önemli görevler düşmektedir. Özel eğitim gerektiren çocuklarımızın eğitiminde; erken çocukluk döneminden başlayarak, bireysel farklılıkları ve gelişimsel özellikleri sürekli ve düzenli olarak gözlemlemek ve sistemli değerlendirmeler yapmak çok önemlidir. Bu süreç, onların gelişiminde ortaya çıkan güçlüklerin ve yetersizliklerin zamanında tanınmasını ve eğitime erken başlanarak istendik davranışların gerçekleşmesini sağlayacaktır. Anne ve babalar için hazırlanan "Kekeme Bir Çocuğum Var El Kitabının aileleri bu konuda aydınlatmada, bilinçlendirmede, duyarlılıklarını artırmada ve özel eğitim alanında kaynak yetersizliğini gidermede önemli bir işlevi olacağına inanıyorum. Değerli ailelerimizden gelecek öneri ve katkılarla daha da zenginleşeceğini düşündüğüm bu kitabın hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyor, yararlı olmasını diliyorum.

Özel eğitimde engel kategorilerine göre en kalabalık grubu, dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklar ve gençler oluşturmaktadır. Diğer engel gruplarında ise eşlik eden ek bir engel olarak karşımıza çıkması bu güçlükten etkilenenlerin oranının' kuşkusuz daha da fazlaştırmaktadır. Günümüzde dil ve konuşma güçlükleri farklı bir ortam ile düzeltilecek bir güçlük olarak görülmemektedir. Bu çocukların eğitimi normal sınıflarda özel eğitim önlemleri alınarak sürdürülmesi temeline dayanır. Bu bağlamda dil ve konuşma güçlüklerinin' diğer engel gruplarından ayıran en önemli ve anlamlı fark, sınıf içi düzenlemeler ve götürülecek destek eğitim hizmetleri ile düzelebileme şansına sahip tek engel grubu olmasıdır. Bu doğrultuda dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklara götürülen eğitim hizmetlerinin niteliğini ve niceliğini artırmak amacıyla, özellikle kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaştırılması, özel ihtiyaçlara yönelik kurum açılması, eğitim ortamları ve eğitim programlarının geliştirilmesi, personelin yetiştirilmesi, destek eğitim hizmetlerinin sağlanması, öğretmen ile aile eğitimi ve rehberliğinin geliştirilmesi yönündeki çalışmalarımız hızla devam etmektedir. "Kekeme Bir Çocuğum Var" El Kitabının hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür eder, benzer çalışmaların devamını dilerim.

Aileler içi hazırlanmış olan bu el kitabına

<https://orgm.meb.gov.tr/>

Sitesinden sayfalar bölümüne girerek ya da

<http://orgm.meb.gov.tr/www/dil-ve-konusma-guc-lugu-olan-bireyler-icin-yayinlar/icerik/430>

Linkine tıklayarak ulaşabilirsiniz

(SUNUŞ VE ÖNSÖZ'DEN ALINTIDIR)

TÜM ÖZEL EĞİTİM OKUL VE SINIFLARIMIZA DİJİTAL UYGULAMA

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak eğitimde teknolojinin kullanımı adına, tüm öğrencilerimizi “GEDEX” uygulaması ile buluşturuyoruz.

Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerimizin bireysel farklılıklarını dikkate alan, teknoloji destekli ve zengin materyal içeriğine sahip öğrenme ortamları oluşturulabileceği düşünce-sinden yola çıkılarak öğrencilerimizin hedeflenen beceri ve kazanımları daha kolay, hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenmelerini sağlamak, akranları ile bir arada bulundukları eğitim ortamlarında var olan performans düzeylerini artırmak ve eğitim sürecine aktif şekilde katılımlarını sağlamak amacıyla dijital bir uygulama olan “GEDEX” Etkileşimli Dijital Özel Eğitim Uygulaması, Genel Müdürlüğümüz tarafından yapılan içerik çalışması ve imzalanan protokol çerçevesinde tüm özel eğitim okul ve sınıflarımızın hizmetine ücretsiz olarak sunulmuştur.

GEDEX, özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerimizin öğrenme süreçlerini materyal çeşitliliği sağlayarak desteklemeyi ve eğitim kalitesini artırmayı amaçlıyor. Uygulamada “Bilişsel Beceriler, Okuma-Yazma, Matematik ve Türkçe” alanlarında eğitim modülleri bulunuyor. Kazanımlarla ilgili yaklaşık 100.000 etkileşimli ekranın, 2000 ödev sayfasının ve çeşitli oyunların bulunduğu modüller; eğitimci, öğrenci ve velilerimiz için birçok ayrıcalık sunuyor. Bu anlamda geniş bir kapsama sahip olan GEDEX, aynı zamanda dijital ve güncelle-nebilir olduğu için etkili bir kullanım deneyimi sağlıyor.

Tüm özel eğitim okullarımız ve sınıflarımızın hizmetine ücretsiz olarak sunulan uygulamaya, akıllı tahta veya bilgisayarlar üzerinden, tanımlanan lisans ile erişim sağlanabilecektir. “GEDEX” uygulamasının tüm öğrenci, öğretmen ve velilerimize faydalı olmasını temenni ediyoruz.

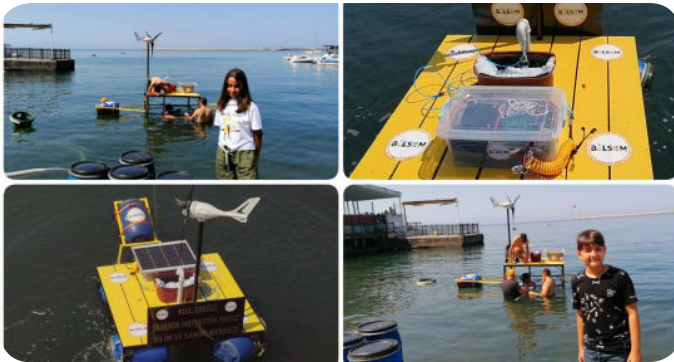
**T.C.
MİLLÎ EĞİTİMİ BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü**

E-ÖZEL 6. SAYIMIZ YAYINDA

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan üç aylık özel eğitim ve rehberlik hizmetleri bülteni "E-ÖZEL'in 6. sayısı yayımlandı....

ZONGULDAK KDZ EREĞLİ SHY BİLSEM, MÜSİLAJ TEMİZLEME CİHAZI GELİŞTİRDİ.

Kdz. Ereğli Şahinde Hayrettin Yavuz Bilim Sanat Merkezi Biyoloji ARGE grubu öğrencileri, öğretmenleri Yalçın Arslan önderliğinde denizleri istila eden müsilaj ile mücadele edebilecek dip ve yüzey temizliğini gerçekleştirebilen deniz canlılarının yuva ve yumurtalarına zarar vermeyen, adhezyon ve kohezyon kuvvetleri sonucu yukarı yönlü...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI MAHMUT ÖZER GÖREVİ ZİYA SELÇUK'TAN DEVRALDI

Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer, görevini Ziya Selçuk'tan devraldı. Devir teslim töreninde konuşan Bakan Özer, en temel amacının Türkiye'nin neresinde olursa olsun tüm çocukların kaliteli bir eğitim almaları...

BAKANIMIZDAN YANGINLA MÜCADELE EDEN, YARALARIN SARILMASINA DESTEK OLAN ÖĞRETMENLERE TEŞEKKÜR

•Bakanımız Sayın Mahmut Özer; afet bölgelerinde ilk andan itibaren meslektaşlarımızın sahada olduklarını ve mobil psikososyal destek ekiplerinin her zaman...

AFAD

BEN DE varım

#BenDeVarım

YANGIN VE SEL AFETİNE DESTEK İÇİN BANKA HESAP BİLGİLERİ

T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.

ANKARA KAMU KURUMSAL ŞUBESİ

TL : TR 3000 0100 1745 5555 5555 5299
USD : TR 0300 0100 1745 5555 5555 5300
EURO : TR 7300 0100 1745 5555 5555 5301
Banka Swift Kod No : TCZBTR2A

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.

KIZILAY TİCARİ ŞUBE

TL : TR 5600 0150 0158 0073 1352 9565
USD : TR 5900 0150 0158 0480 1978 2532
EURO : TR 7700 0150 0158 0480 1978 2499
Banka Swift Kod No : TVBATR2A

TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.

BAKANLIKLAR ŞUBESİ

TL : TR 7700 0120 0940 8000 0500 0232
USD : TR 8400 0120 0940 8000 5800 0324
EURO : TR 5700 0120 0940 8000 5800 0325
Banka Swift Kod No : TRHBTR2A

YANGIN ya da **SEL** yaz **1866'ya**
gönder Bir SMS 10 ₺